

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marta Cienkowska

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 13217 posa Krzysztofa Piątkowskiego z 30 października 2025 roku w sprawie nierówności w finansowaniu instytucji kultury w Polsce, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień:

Na wstępie należy podkreślić, że w kontekście dotacji celowych udzielanych w ramach ogłaszanych przez Ministra KiDN programów rządowych trzeba brać pod uwagę wiele czynników, które mogą mieć wpływ na podział przyznawanych środków pod kątem wielkości miejscowości lub lokalizacji zadania w danym regionem, w szczególności że:

- zakres merytoryczny i koncepcja programu mogą wpływać na preferencje dla zadań realizowanych w konkretnych lokalizacjach (np. programy artystyczne wspierające duże prestiżowe przedsięwzięcia są realizowane najczęściej w dużych miastach, natomiast program dotyczący ochrony zabytków ze względu na lokalizację i charakter obiektów zabytkowych w Polsce będzie skoncentrowany na finansowaniu zadań realizowanych w miejscowościach poniżej 50 tys. mieszkańców);
- liczba dotacji jest też powiązana z aktywnością wnioskodawców z poszczególnych regionów – najwięcej wniosków wpływa z największych województw i największych miast, w dużych miastach realizuje się też więcej zadań o wysokich budżetach;
- większość realizowanych programów dopuszcza realizację zadań w wielu lokalizacjach, w niektórych przypadkach w więcej niż 1 województwie oraz w miastach i miejscowościach o różnej wielkości.;
- w przypadku ok. 30% z liczby realizowanych programów lokalizacja zadań nie jest czynnikiem istotnym w kontekście omawianego zagadnienia (np. w przypadku programów wydawniczych, z zakresu digitalizacji oraz dotyczących promocji kultury lub ochrony dziedzictwa kulturowego poza granicami RP).

Począwszy od 2025 roku MKiDN stosuje nowy system elektroniczny do obsługi programów rządowych (tzw. System Obsługi Programów – SOP). W ramach prac nad systemem zainicjowano rozwiązania dające większe niż stosowane do 2024 roku możliwości monitorowania lokalizacji finansowanych zadań, aczkolwiek prace w tym zakresie należy uznać za wstępne i wymagające dalszych znaczących usprawnień - ze względu na wczesny etap wdrożenia nowego systemu. Wprowadzone zmiany mają m.in. na celu zapewnić bardziej precyzyjne dane dotyczące wykorzystania środków wg lokalizacji realizowanych projektów.

Od lat resort kultury realizuje dwa przedstawione niżej programy, w których położono większy niż w standardowych programach nacisk na wspieranie działań z zakresu kultury w mniejszych ośrodkach.

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

Kultura dostępna – nominalny budżet na 2026 rok to 11,3 mln zł

Celem programu jest wspieranie działań służących ułatwieniu dostępu do kultury, skupionych na potrzebach osób mających utrudniony do niej dostęp, często niezaangażowanych w życie kulturalne. Zadania realizowane w ramach programu mają służyć niwelowaniu realnie określonych barier w dostępie do kultury – czy to w wymiarze przestrzennym, czy też ekonomicznym, społeczno-mentalnym, kompetencyjnym. Program może wspierać zarówno osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z niepełnosprawnościami, jak i np. społeczności lokalne z miejscowości pozbawionych bezpośredniego dostępu do zasobów dóbr kultury, instytucji kultury oraz instytucji artystycznych. Podejmowane działania mogą być skierowane do określonej grupy defaworyzowanej, ale także do szerokiego grona odbiorców, sprzyjając integracji społecznej i realizując ideę uniwersalnego projektowania oferty kulturalnej.

W ramach programu można realizować zadania zwiększające dostępność i dostosowującą ofertę kulturalną:

- dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami;
- dla osób zamieszkałych w miejscach i miejscowościach pozbawionych stałej, różnorodnej oferty kulturalnej, w szczególności pozbawionych bezpośredniego dostępu do narodowych zasobów dóbr kultury i instytucji kultury.

Oferta kulturalna w ramach zadania może być realizowana w formule wartościowych merytorycznie prezentacji artystycznych, działań edukacyjnych lub edukacyjno-animacyjnych opartych na interakcji z odbiorcami. Zadania zgodne z zakresem programu mogą obejmować tylko jeden z poniższych sposobów realizacji zadania:

- działania realizowane z inicjatywy lokalnych podmiotów, związane z pozyskaniem oferty kulturalnej dla odbiorców lokalnych (np. w formie gościnnych prezentacji realizowanych przez podmioty posiadające stałą ofertę kulturalną);
- działania realizowane z inicjatywy podmiotów posiadających stałą ofertę kulturalną, uwzględniające mobilność tej oferty i możliwość jej przeniesienia do miejsc i miejscowości zamieszkałych przez odbiorców;
- organizację wyjazdów/wycieczek tematycznych mających na celu skorzystanie z oferty kulturalnej, w tym oferty instytucji kultury (takich jak teatry, muzea, kina, biblioteki, filharmonie, miejsca ważne dla kultury narodowej) lub innych podmiotów posiadających stałą ofertę kulturalną;
- działania polegające na dostosowaniu sposobu prezentacji oferty kulturalnej i/lub metod pracy z uczestnikami zadania do szczególnych potrzeb wybranej grupy docelowej/wybranych grup docelowych.

Infrastruktura domów kultury – nominalny budżet na 2026 rok to 40 mln zł

Celem programu jest zapewnienie optymalnych warunków dla działalności domów i ośrodków kultury oraz centrów kultury i sztuki. Szeroki katalog działań, obejmujący prace budowlane, opracowywanie dokumentacji technicznej czy zakup wyposażenia niezbędnego dla realizacji celów statutowych, daje możliwość finansowania zadań w obszarze sprawności i efektywności funkcjonowania zaplecza materiałowo-technicznego podmiotów objętych zakresem programu.

Ze względu na zróżnicowany stan infrastruktury domów i ośrodków kultury oraz centrów kultury i sztuki szczególnie istotne jest finansowanie zadań spójnych z planem rozwoju danego podmiotu i przyczyniających się do zwiększenia jego potencjału edukacyjno-animacyjnego, tj. dotyczących poprawy stanu infrastruktury kultury zwiększającej dostęp do oferty kulturalnej. Równie ważne jest finansowanie zadań o charakterze interwencyjnym, związanych m.in. z wdrażaniem działań zapewniających podstawowe warunki niezbędne do

prowadzenia działalności, koniecznością zakończenia wieloletnich inwestycji, likwidacją skutków zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych.

Na 2026 rok ogłoszony został dodatkowy nabór do programu pn. *ŚWIETLIK - utworzenie nowoczesnej pracowni multimedialnej 2026*. Zadania realizowane w ramach tego naboru mają pobudzać rozwój kompetencji przyszłości, w tym cyfrowych, informatycznych oraz funkcjonalnych, dawać narzędzia do samodzielnego działania, przyczyniać się do rozwoju kreatywności u odbiorców, rozwijać umiejętność krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów i współpracy. Istotnym jest wsparcie infrastruktury domów kultury dla realizacji nowoczesnych działań edukacyjnych i animacyjnych na rzecz społeczności lokalnej, z uwzględnieniem szczególnych potrzeb mieszkańców. Jednocześnie działania realizowane w ramach programu przełożą się na unowocześnienie oferty instytucji, zwiększą ich rolę w lokalnych społecznościach, a także ich znaczenie w budowaniu kompetencji społecznych mieszkańców - odbiorców oferty instytucji, w pobudzaniu aktywności obywatelskiej oraz w tworzeniu zrównoważonej przyszłości. W związku z wprowadzeniem dodatkowego naboru budżet nominalny budżet programu został zwiększony z 20 do 40 mln zł.

Poniżej przedstawiono podstawowe dane za 2025 rok dotyczące aktywności wnioskodawców oraz przekazywanych środków w omówionych wyżej 2 programach z podziałem na poszczególne województwa oraz wielkość miejscowości. Relatywnie wysoki udział większych miast wynika z faktu, że program Infrastruktura domów kultury obejmuje również finansowanie domów i centrów kultury w dużych miastach.

Kultura dostępna i Infrastruktura domów kultury - podział dotacji na województwa

województwo	% złożonych wniosków	% liczby dotacji	% środków finansowych
dolnośląskie	8,67%	9,94%	10,14%
kujawsko-pomorskie	3,88%	2,56%	1,88%
lubelskie	6,73%	8,01%	7,90%
lubuskie	2,57%	0,96%	1,24%
łódzkie	5,48%	7,05%	5,57%
małopolskie	9,13%	12,18%	13,80%
mazowieckie	11,35%	13,14%	12,59%
opolskie	2,22%	1,92%	1,86%
podkarpackie	6,10%	2,88%	5,07%
podlaskie	3,94%	3,85%	2,75%
pomorskie	4,79%	2,88%	2,27%
śląskie	8,84%	9,62%	12,34%
świętokrzyskie	3,88%	3,53%	2,20%
warmińsko-mazurskie	3,65%	6,41%	7,37%
wielkopolskie	5,99%	5,45%	3,91%
zachodniopomorskie	5,02%	3,85%	4,55%
więcej niż 1 województwo	7,76%	5,77%	4,57%
	(ogółem 1753 wniosków)	(ogółem 312 dotacji)	(ogółem 34 119 571 zł)

Kultura dostępna i Infrastruktura domów kultury - wielkość miejscowości

lokalizacja	% złożonych wniosków	% liczby dotacji	% środków finansowych
miasta/miejscowości poniżej 50 tys. mieszkańców	68,00%	59,62%	64,81%
miasta 50-100 tys. mieszkańców	5,36%	3,85%	4,01%
miasta powyżej 100 tys. mieszkańców	4,91%	5,77%	6,54%
miasta wojewódzkie	11,98%	21,79%	18,12%
brak lokalizacji wiodącej	9,75%	8,97%	6,51%
	(ogółem 1753 wniosków)	(ogółem 312 dotacji)	(ogółem 34 119 571 zł)

Ponadto poniżej przedstawiono podstawowe dane dotyczące aktywności wnioskodawców oraz przekazywanych środków z podziałem na poszczególne województwa oraz wielkość miejscowości, przy czym:

- dane nie obejmują programów, dla których lokalizacja zadania na terytorium RP nie jest czynnikiem istotnym dla realizacji zadania (np. programy wydawnicze, digitalizacyjne itd.);
- osobno przedstawiono dane dotyczące programu Ochrona zabytków – ze względu na budżet znacząco wyższy od pozostałych programów oraz dominację w tym programie dotacji kierowanych do miejscowości poniżej 50 tys. mieszkańców;
- w programie Ochrona zabytków ponad 46% środków skierowano do województw dolnośląskiego i opolskiego, co wiąże się z realizacją specjalnego naboru pn. *Usuwanie skutków powodzi w zabytkach wpisanych do rejestru zabytków* obejmującego jedynie wybrane regiony z 4 województw dotknięte powodzią z września 2024 r.

Ogółem dotacje wspierające zadania realizowane w miejscowościach poniżej 50 tys. mieszkańców przyznane w 2025 roku przekroczyły kwotę 248,7 mln zł, co stanowi ponad 47,8 % ogółu wydatków w programach rządowych realizowanych przez Ministra w 2025 roku. Należy zastrzec, że 70% tych środków dla mniejszych miejscowości stanowią dotacje w programie Ochrona zabytków.

Ochrona zabytków - podział dotacji na województwa

województwo	% złożonych wniosków	% liczby dotacji	% środków finansowych
dolnośląskie	22,06%	34,39%	36,33%
kujawsko-pomorskie	5,72%	3,67%	2,95%
lubelskie	4,06%	3,17%	3,38%
lubuskie	3,09%	2,34%	2,24%
łódzkie	4,78%	3,67%	2,67%
małopolskie	7,96%	5,18%	6,12%
mazowieckie	8,93%	10,85%	8,64%
opolskie	5,97%	9,35%	10,58%
podkarpackie	5,55%	4,17%	3,63%

podlaskie	1,91%	1,34%	1,48%
pomorskie	3,68%	1,84%	1,95%
śląskie	6,10%	3,84%	4,58%
świętokrzyskie	2,29%	2,84%	2,28%
warmińsko-mazurskie	5,55%	5,84%	6,31%
wielkopolskie	7,58%	4,34%	3,38%
zachodniopomorskie	4,78%	3,17%	3,48%
	(ogółem 2362 wniosków)	(ogółem 599 dotacji)	(ogółem 209 215 514 zł)

Ochrona zabytków - wielkość miejscowości

lokalizacja	% złożonych wniosków	% liczby dotacji	% środków finansowych
miasta/miejscowości poniżej 50 tys. mieszkańców	81,63%	84,31%	83,88%
miasta 50-100 tys. mieszkańców	6,90%	6,68%	5,84%
miasta powyżej 100 tys. mieszkańców	3,13%	2,00%	1,76%
miasta wojewódzkie	8,34%	7,01%	8,52%
	(ogółem 2362 wniosków)	(ogółem 599 dotacji)	(ogółem 209 215 514 zł)

Poniżej zaprezentowano dane z 17 programów (z zakresu działalności artystycznej, edukacji i animacji oraz ochrony dziedzictwa kulturowego), w przypadku których lokalizacja na terytorium RP jest istotna dla realizacji zadań.

Pozostałe programy - podział dotacji na województwa

województwo	% złożonych wniosków	% liczby dotacji	% środków finansowych
dolnośląskie	8,10%	7,85%	9,26%
kujawsko-pomorskie	4,07%	3,55%	3,14%
lubelskie	6,12%	4,84%	4,92%
lubuskie	1,68%	1,53%	1,76%
łódzkie	5,45%	5,18%	7,64%
małopolskie	11,62%	12,98%	13,75%
mazowieckie	15,18%	16,24%	16,37%
opolskie	1,60%	1,33%	1,54%
podkarpackie	4,51%	4,20%	3,67%
podlaskie	3,50%	3,46%	3,73%
pomorskie	5,33%	5,08%	5,23%
śląskie	8,85%	10,17%	10,33%
świętokrzyskie	3,26%	2,27%	1,63%
warmińsko-mazurskie	3,27%	4,59%	3,23%

wielkopolskie	6,45%	7,06%	6,16%
zachodniopomorskie	3,62%	3,26%	2,45%
więcej niż 1 województwo	7,38%	6,42%	5,20%
	(ogółem 7545 wniosków)	(ogółem 2026 dotacji)	(ogółem 177 454 608 zł)

Pozostałe programy - wielkość miejscowości

lokalizacja	% złożonych wniosków	% liczby dotacji	% środków finansowych
miasta/miejscowości poniżej 50 tys. mieszkańców	47,04%	38,70%	29,83%
miasta 50-100 tys. mieszkańców	7,14%	7,50%	6,73%
miasta powyżej 100 tys. mieszkańców	9,30%	11,35%	12,89%
miasta wojewódzkie	29,38%	36,18%	45,76%
brak lokalizacji wiodącej	7,13%	6,27%	4,79%
	(ogółem 7545 wniosków)	(ogółem 2026 dotacji)	(ogółem 177 454 608 zł)

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

SEKRETARZ STANU

Maciej Wróbel